

430 éves gyökereire emlékezett az SZTE

1581. május 12-én Báthory István erdélyi fejedelem egyetemalapító oklevelet adott ki, ennek nyomán megszületett a kolozsvári universitas, melyet a szenátus 2007. évi döntése értelmében az SZTE szellemi-kulturális elődjének tekintünk. A 430. születésnapot kétnapos, színes programsorozattal köszöntötték Szegeden.

A 430 éve történt egyetemalapításra május 11-én könyvbemutatókkal és hangversennyel, 12-én pedig szentmisével, konferenciával és kiállításal is emlékeztek. Az ünnepi egyetemtörténeti rendezvényso-

rozatra a Szegedi Tudományegyetem rendezésében, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola és a Szegedi Akadémiai Bizottság együttműködésével került sor.

A nyitónapon, szerdán délután

a Móra Ferenc Múzeumban mutatták be az Epigrافي romane di Transilvania (Római-kori feliratok a 18. századi Erdélyben) című kötetet. A régészeti felfedezéseket és a leletek Bécsbe szállítását irányító

bori István nyugalmazott múzeumigazgató moderálta, beszédet mondott Szörényi László, az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója, valamint Csorba László, a Nemzeti Múzeum főigazgatója is. Ezt követően a Szegedi Akadémiai Bizottság Székházában Szögi László (az ELTE Egyetemi Könyvtár főigazgatója) és Varga Júlia (az ELTE levéltárának igazgatóhelyettese) egyetemtörténeti munkájának első kötetét ismerhette meg az érdeklődő közönség. A szerzőkkel az SZTE részéről Csernus Sándor, a BTK dékánja és Makk Ferenc történészprofesszor beszélgetett. A közel 400 oldalas kiadvány a Báthory-féle kolozsvári alapítólevél (1581. május 12.) kiadásától 1872-ig követi végig a kolozsvári felsőoktatás többször megszakadó, majd újra induló történetét. A több évszázados folyamat során a bölcsészeti és teo-

olasz szakember, Giuseppe Ariosti által megjelenített kövek és leírások alkotják az első, faksimile részt, az azt kísérő, képekkel illusztrált tanulmánykötet szerzői a 18. század elejének erdélyi és szegedi kultúráját, régészetét az itteni szellemi és földrajzi viszonyokat, s azok mai hatását vizsgálják. A 17 szerző kö-

zül négy kolozsvári, négy szegedi. A reprezentatív kötetet Gian Paolo Marchi (Veronai Egyetem) és Pál József, az SZTE rektorhelyettese szerkesztette. Az Aranybulla (1999) és a Dante kódex (2006) közös kiadása után ez a mű a két egyetem közötti együttműködés harmadik eredménye. A beszélgetést Zom-

lógiai karral rendelkező akadémia (indulásakor az egyetlen felsőoktatási intézmény volt Magyarországon) 1872-re négy-karú, modern tudományegyetemmé vált, ekkor az ország második egyeteme lett. A kötetet színes illusztrációk díszítik,

s az eredeti dokumentumok magyar nyelvű fordításával zárul, ezek közül több a mostani kutatások során került elő. Az Egyetemtörténeti Bizottság további kötetek kiadását tervezi. Az estet a 85 éves Szegedi Egyetemi Énekkar és az Universitas

Szimfonikus Zenekar ünnepi hangversenye zárta a Dómban.

A másnapi program ugyanitt, a fogadalmi templomban indult, ahol Kiss-Rigó László megyés püspök celebrált szentmisét. Ezután ünnepi megemlékezés következett az SZTE felújított központi épületének aulájában. Itt Szabó Gábor, a Szegedi Tudományegyetem rektora, Dékány Imre, az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság elnöke, Kiss-Rigó László, a Szeged-Csanádi Egyházmegye megyés püspöke, Csucsuja István történészprofesszor (Babes-Bolyai Tudományegyetem) és Rimantas Vaitkus, a Vilniusi Egyetem rektorhelyettese mondott köszöntőt.

Szeretnénk a Báthory-egyetem örökségét felvállalni, ezzel egyszerűen a nagy elődök munkájához csatlakozni, azt vezérfonálnak elismerve – fogalmazott Szabó Gábor. Mint mondta, egy gyökérből több ág is kinőhet, ezért Báthory intézményét több egyetem is szellemi elődjének vallja. Hangsúlyozta, a mostani rendezvénysorozat jól

mutatja, hogy a szegedi egyetem keresi a kapcsolatokat a külföldi universitasokkal. A tudomány akkor is összeköt, mikor a politika elválasztana – így a professor. Az örökség vállalása a mi döntésünk – szögezte le a rektor. Kiemelte: a mostani évfordulót kiegészíti a tavaly őszi jubileum, mikor a Klebelsberg Kunó kultuszminiszter által megálmodott Dóm tér és intézményei fennállásának 80. évfordulóját ünnepelték, valamint az ez év őszi ünnepség, mikor a szegedi felsőoktatás 90. évéről emlékeznek majd meg. Dékány Imre köszöntőjében arról szólt, a magyar tudományosság, azon belül a dél-alföldi régió

szellemi gyökerei Erdélyből erednek. Kiss-Rigó László úgy fogalmazott, kevés olyan terület van, mint a felsőoktatás, amelyben ilyen jól tud együttműködni az egyház a világi intézményekkel. A Babes-Bolyai Egyetem üdvözlését Csucsuj István történészprofesszor tolmácsolta a megjelenteknek. Reményét fejezte ki, hogy a jubileumi ünnepségek kapcsán a köztudatba is bekerül a Báthory-örökség. Hozzátette: egyetemük – mely az erdélyi magyar elitképzés legfontosabb intézménye – is felvállalta, és integrálni igyekszik valamennyi intézményi elődjének múltját. Báthory István nemcsak erdélyi fejedelem,

hanem litván nagyherceg is volt – ezt már Rimantas Vaitkus mondta. A jezsuita iskola előtt 1579-ben a fejedelem Vilniusban is alapított egy egyetemet, mely alapján testvérnek nevezheti egymást a három intézmény. Ma a bölcs uralkodóra emlékezünk, aki megértette az oktatás és a művelődés jelentőségét – így a vilniusi rektorhelyettes. A megemlékezést tudományos konferencia követte az aulában, majd az Egyetemi Könyvtárban Egyetem-alapítások az újkori Közép-Európában címmel nyílt kiállítás.

• P. M. L.

